

Sygn. akt II Ka 22/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Robert Rafał Kwieciński

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Andżelika Pakulska

przy udziale Katarzyny Jaśniak Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kole

po rozpoznaniu w dniu: 19 marca 2021 roku

sprawy W. R.

oskarżonej z art. 270§1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Kole

z dnia 4 grudnia 2020 roku sygn. akt II K 195/20

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Kole do ponownego rozpoznania.

Robert Rafał Kwieciński

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 22/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Kole z dnia 4 grudnia 2020r., sygn. akt II K 195/20

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

w całości

na niekorzyść

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>- obraży przepisów postępowania, mający wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającej na:</p> <p>1) naruszeniu art. 170 k.p.k. w zw. z art. 393§3 k.p.k., poprzez niezasadne i sprzeczne z treścią oraz wykładnią celowościową ww. przepisów, oddalenie wniosku dowodowego oskarżonej o dopuszczenie dowodu z opinii pozaprocesowej „z badań porównawczych podpisów” zrealizowanej w Katedrze Kryminalistyki Wydziału Prawa i Administracji (...);</p> <p>2) naruszeniu art. 201 k.p.k. poprzez oparcie ustaleń faktycznych na opinii biegłych z zakresu badań pismoznawczych, pomimo iż opinie te były niepełne oraz niejasne – w związku z tym zachodziła konieczność postępowania zgodnie z dyspozycją zawartą ww. przepisie, ponadto istnieją podstawy (wskazane w uzasadnieniu apelacji), aby uznać, iż opinie te zawierają błędne wnioski – w związku z tym naruszenie ww. przepisu prawa miało bezpośredni wpływ na treść wyroku sądu I instancji;</p> <p>3) naruszenie art. 7 k.p.k., poprzez dowolne i sprzeczne m.in. z zasadami „prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego” uznanie, iż zeznania M. G., stanowią dowód obciążający oskarżoną (pomimo, iż świadek nie posiadał wiedzy o okolicznościach</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p>zasadny</p>

	<p>relevantnych dla sprawy, mogących stanowić dowód winy oskarżonej), ponadto sąd I instancji powinien ocenić depozycje tego świadka ostrożnie, z uwagi na fakt, iż świadek ten był zainteresowany wynikiem niniejszego procesu (o czym będzie mowa w uzasadnieniu apelacji);</p> <p>- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, będący konsekwencją ww. naruszeń, mający wpływ na treść tego orzeczenia, tj. błędne przyjęcie przez Sąd I instancji, iż oskarżona swoim zachowaniem wypełniła znamiona występku opisanego w art. 270§1 k.k.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>W niniejszej sprawie wydano łącznie pięć opinii z zakresu badania pisma ręcznego, przy czym trzy opinie prywatne, w tym jedną wydaną na zlecenie świadka M. G. przez mgr K. H. (k. 3-10) i dwie na zlecenie oskarżonej W. R.: przez K. G. (k. 217-251) i druga przez prof. dr hab. T. T., kierownika Katedry Kryminalistyki Wydziału Prawa i Administracji (...) (k. 397-419), ponadto jedna opinia wydana została na zlecenie prokuratora w toku postępowania przygotowawczego przez mgr G. S. (k. 162-168) i wreszcie opinia biegłego P. L. dopuszczona przez sąd meriti podczas przewodu sądowego (k. 310-329). Wnioski zawarte w opiniach K. H. i prof. dr hab. T. T. nie miały charakteru kategoriycznego, w odróżnieniu od opinii mgr G. S., P. L. oraz K. G.. Ponadto już sąd I instancji powołując dowód z opinii biegłego P. L. uznał, że dotychczas uzyskana opinia (mgr</p>		

G. S.) nie jest wystarczająca dla wyjaśnienia okoliczności kto złożył kwestionowany w niniejszej sprawie podpis (k. 300). Prof. dr hab. T. T. w swojej opinii stwierdził, że dysponował materiałem kwestionowanym w formie kopii kserograficznej, ponadto część materiału porównawczego występowała w postaci kopii, co uniemożliwiło sformułowanie kategoriycznych wniosków, jednak uznał za uprawdopodobnioną tezę, iż podpis kwestionowany sporządził J. R., pogłębione badania oparte na oryginałach dokumentów mogą doprowadzić do nawet kategoriycznego opiniowania. Ponadto zgodzić się należy ze skarżącą, że autor ww. opinii prywatnej dysponował znacznie obszerniejszym materiałem porównawczym niż biegły P. L.. Ponadto autor ten posłużył się programem komputerowym G. pozwalającym na zmierzenie stopnia zgodności kształtu badanych podpisów oraz stopnia zgodności cech związanych z położeniem wybranych, analogicznych punktów podpisów na podłożu. Ponadto jak – podniosła skarżąca – prof. dr hab. T. T. dostrzegł, że zachodzi nietypowa sytuacja polegająca na tym, że osoba, która kreśli podpisy robi to w sposób różnorodny. Biegli powołani w procesie nie dostrzegli tej okoliczności, co powoduje, że ich opinie są niepełne.

Reasumując: w opisanej sytuacji procesowej i dowodowej, zachodzą poważne wątpliwości, co do wartości dowodowej opinii wydanych przez biegłych powołanych przez organy procesowe. Sąd rejonowy winien dążyć do wyjaśnienia i usunięcia tych wątpliwości, jednak tego nie uczynił, pominał w zasadzie opinię prof. dr hab. T. T., co powoduje,

że zarzuty apelacyjne okazały się zasadne.

I tak:

- należało przeprowadzić dowód z opinii prof. dr hab. T. T. w oparciu o przepis art. 393§3 k.p.k., a następnie

- o najmniej przesłuchać biegłego P. L. po uprzednim zapoznaniu go z ww. dokumentem – opinią prof. dr hab. T. T.

- albo powołać innego biegłego, przy czym wydaje się niezbędne powołanie biegłego posiadającego wystarczający zasób wiedzy specjalistycznej i doświadczenie zawodowe, aby przeciąć powstały w niniejszej spór dotyczący autorstwa kwestionowanego podpisu, biegłym takim może być osoba posiadająca tytuł naukowy lub możliwe jest zwrócenie się do instytucji naukowej (art. 193§1 k.p.k.).

Ponadto biegły powinien dysponować odpowiednio obszernym i oryginalnym materiałem porównawczym, zawierającym wszystkie grupy (rodzaje) podpisów jakich używa J. R..

Dodać trzeba, że nie ma przeszkód, aby osoba, która sporządziła opinię prywatną (prof. dr hab. T. T.), została powołana przez organ procesowy jako biegły, jednak wówczas powinna sporządzić na piśmie ponownie opinię, gdyż poprzednio sporządzona opinia prywatna nie może zostać przekształcona w opinię biegłego. Należy jednak rozważyć, czy sporządzenie wcześniej opinii prywatnej, nie będzie stanowiło okoliczności podważającej zaufanie do bezstronności biegłego, co na podstawie art. 196§3 k.p.k. skutkuje

powołaniem innego biegłego (por. Dariusz Świeck, komentarz do art. 393 k.p.k., teza 24).

Ponadto w ocenie sądu, niezbędne jest przesłuchanie bezpośrednio przed sądem świadka J. R., którego podpis miał zostać podrobiony przez oskarżoną.

Wreszcie być może po sporządzeniu opinii w oparciu o uzupełniony w ww. sposób materiał porównawczy przez biegłego powołanego przez sąd meriti konieczne będzie przesłuchanie tego biegłego lub biegłych (w tym P. L.) podczas rozprawy głównej.

W rezultacie trafny był również zarzut obrazy art. 7 k.p.k., ponieważ materiał dowodowy zgromadzony przez sąd I instancji jest niepełny i niewystarczający, aby odeprzeć zarzuty apelacyjne i bez jakichkolwiek wątpliwości stwierdzić sprawstwo oskarżonej w zakresie zarzucanego jej czynu.

Ostatecznie w razie stwierdzenia sprawstwa oskarżonej konieczne jest dokonanie ustaleń odnośnie okoliczności podniesionej w uzasadnieniu apelacji – tj. tego, czy W. R. posiadała legitymację do udzielenia samodzielnie pełnomocnictwa w postępowaniu administracyjnym (str. 4 apelacji) i czy w związku z tym miała nie tylko motyw podrobienie podpisu męża, ale dodatkowo czy zachowanie takie stanowiło czyn o stopniu szkodliwości społecznej wyższej niż wskazany w art. 17§1 pkt 3 k.p.k.

Z wszystkich wyżej wskazanych powodów konieczne stało się uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Wniosek		
<p>- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi i instancji do ponownego rozpoznania celem uzupełnienia postępowania dowodowego, m.in. w zakresie zlecenia i uzyskania pełnej, jasnej, rzetelnej opinii z zakresu kryminalistycznych badań pisma (kwestionowanych podpisów).</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, tj. przesłuchanie oskarżonej, jej męża J. R. i świadka M. G., a następnie uzupełnienie materiału dowodowego porównawczego i powołanie wskazanego wyżej biegłego z zakresu badania pisma ręcznego lub instytucji naukowej, po czym przeprowadzenie dowodu z tej opinii oraz ewentualne dalsze zastosowanie art. 201 k.p.k. w razie, np. sprzeczności między opiniami w celu ich wyeliminowania.</p> <p>Ponadto konieczne jest przeprowadzenie dowodu z akt postępowania administracyjnego w celu ustalenia legitymacji oskarżonej do samodzielnego wniesienia skargi kasacyjnej i następnie oceny stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego jej czynu.</p> <p>Dla pełnego przeprowadzenia tych czynności konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.</p>		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot utrzymania w mocy
0.1 XXXX	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
XXXX	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot i zakres zmiany
0.0.1XXX	
Zwięźle o powodach zmiany	
XXXX	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
	# art. 439 k.p.k.

	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości – z przyczyn wyżej wskazanych.	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
Konieczność powtórzenia przewodu sądowego z powodu wątpliwości związanych w opiniami biegłych z zakresu pisma ręcznego, w tym opinii sporządzonych na zlecenie oskarżonej – okoliczności te zostały opisane wyżej. Obecnie nie można uznać, aby sprawstwo oskarżonej zostało udowodnione, a wątpliwości usunięte.		
	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Konieczność przeprowadzenia przewodu w całości w sposób opisany na str. 5 niniejszego uzasadnienia.		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Orzeczenie o kosztach zostanie zawarte w wyroku kończącym postępowanie.

7. PODPIS
Robert Rafał Kwieciński

0.11.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wina i sprawstwo		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego	

	zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	Zmiana